

18. Yüzyıl - 19. Yüzyıl Felsefesi - 3

1. “Akıl hiçbir şeyi algılayamaz, duyular hiçbir şeyi düşü-
nemez. Bilgi ancak bunların birleşik faaliyetinden doğar.”
**diyen Kant, felsefe tarihi içerisindeki hangi iki görü-
şü uzlaştırmıştır?**

- A) Fenomenoloji - Analitik felsefe
- B) Rasyonalizm - Empirizm
- C) Pozitivizm - Entüzyonizm
- D) Kritizim - Pragmatizm
- E) Septisizm - Rasyonalizm

2. Birçoğumuz “özgürlük” veya “devlet” gibi kavramlara
sahibiz. Ancak bunlar dünyada görebildiğimiz, doku-
nabildiğimiz ya da koklayabildiğimiz şeyler değildir.
Empirist filozof Locke, özgürlük gibi karmaşık fikirlerin
bile, en nihayetinde, basit algı parçalarının bir araya
gelmesinden oluştuğunu iddia eder.

**Buna göre empirizmin temel iddiası aşağıdakilerden
hangisidir?**

- A) Bilgi, duyu verilerinin aklın apriori kategorilerinde
şekillenmesi ile oluşur.
- B) Gerçeğin bilgisi akıl yürütme ve mantıksal çıkarımlarla
oluşur.
- C) Deneyimlerimizden elde ettiğimiz bilgiler yanıltıcıdır.
- D) Tüm bilgilerimizin kaynağı deneyimdir.
- E) Mutlak bilginin kaynağı akıldır.

3. Kant, insan aklının kendisi ile dış dünya arasındaki ilişki-
sini konu edinir. Buna göre, ancak bize göründükleri bi-
çimiyle nesnelere bilebiliriz; bize görünüşlerinin dışında,
kendinde nesnelere nasıl olduğunu bilemeyiz.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) İnsan aklı görünenleri bilebilir.
- B) İnsan aklı bilgi edinmede sınırlıdır.
- C) Akıl, kendinde şey hakkında bilgi edinemez.
- D) İnsan aklı dış dünya hakkında bilgi edinebilir.
- E) Tanrı, ruh, ölümsüzlük gibi konular kesin bilgi alanımı-
zın içindedir.

4. Kant’a göre; “Bir esnafın deneyimsiz bir müşteriye aldat-
maması ödevine uygun bir eylemdir. Yoğun alışveriş ya-
pılan bir dükkânda akıllı bir esnaf da böyle bir şey yap-
maz; herkes için genel bir fiyat koyar. Öyle ki küçük bir
çocuk bile herkes gibi oradan alışveriş yapabilir. Böylece
insanlara dürüstçe hizmet edilmiş olur; ama bu, o esna-
fın bunu ödevden dolayı ve dürüstlük ilkelerine dayandığı
için yaptığına inanmamız için yetmez...”

**Buna göre bir eylemin ödevine uygun olmasının ölçütü
aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Topluma hizmet etmesi
- B) Özgürce yapılmış olması
- C) Kişisel çıkarıya dayanması
- D) Temelinde iyi niyetin bulunması
- E) Herhangi bir karşılığın olmaması

5. John Locke, “İnsan Anlığı Üzerine Bir Deneme” adlı eserinde
Tanrı, evren, ruh, madde gibi konularda düşünmeden önce
yapılması gereken ilk işin insanın bilme yetisinin ele alınması
olduğunu ve özne olarak neyi bilip neyi bilemeyeceğimizin
araştırılarak bilginin sınırlarının saptanması gerektiğini be-
lirtmiştir.

**John Locke’a göre araştırılması gereken konu önce-
likle aşağıdaki alanlardan hangisi ile ilgilidir?**

- A) Epistemoloji
- B) Metafizik
- C) Ontoloji
- D) Etik
- E) Estetik

6. Hegel felsefesinin temel özelliği düşünülür olanla ger-
çek olanın, düşüncenin yasalarıyla varlığın yasalarının
özdeşliğidir. Bu nedenle Hegel, gerçeğin bilgisine de-
neye başvurmadan sadece akılla ulaşabileceğini söyler.
İnsanın doğru bilgiye ulaşmak için varlığa yönelmesi ve
onu düşüncesine konu edinmesi yeterlidir.

**Hegel’in bu görüşünü aşağıdaki yargılardan hangisi
doğru ifade eder?**

- A) İnsan her şeyin ölçüsüdür.
- B) Aklını kullanma cesareti göster.
- C) Var olmak algılanmış olmaktır.
- D) Bütün bildiklerimiz deneyle başlar ama deneyden çıkmaz.
- E) Akılsal olan her şey gerçek; gerçek olan her şey akılsaldır.

18. Yüzyıl - 19. Yüzyıl Felsefesi - 3

7. “İnsan özgür doğar ama kendini zincire bağlanmış olarak bulur.” diyen Rousseau, “Toplum Sözleşmesi” adlı eserinde insanın, devletin yasalarına itaat ederken aynı zamanda birlikte özgür yaşamının olanağını sorgular. Bu sorunun çözümünü Rousseau bireyin kendisini bütün haklarıyla toplumun tümüne bağlamasında bulur. Bütünün iyiliğini göz önünde bulunduran bir duyguyla ve siyasi bilinçle topluma bağlanan birey, kaybettiği doğal özgürlüğünün yerine yasal özgürlüğü koyabilecektir.

Buna göre Rousseau için bireyin özgürlüğü aşağıdakilerden hangisiyle sağlanabilir?

- A) Doğa durumuna dönülmesiyle
- B) Genel iradeye bağlanmayla
- C) Kendi öz çıkarlarını gerçekleştirmesiyle
- D) Devletin başlı başına bir amaç olmasıyla
- E) Bireyin temel haklarından vazgeçmesiyle

8. Kant, insan zihninin yalnızca kavram ve kategorileri aracılığıyla kendilerine bir yapı kazandırdığı fenomenleri bilebileceğini, bunun ötesine geçerek şeylerin kendilerini bilemeyeceğini söyler. İnsan bilgisi duyu deneyinin dünyasıyla sınırlıdır ve nesnel ancak insan zihninin yapısına uyduğu için bilinebilir.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) İnsan bilgisi sınırlı bir yapıya sahiptir.
- B) Metafizik alana dair bilgi imkânsızdır.
- C) Bize görünen dünya en yüksek gerçekliktir.
- D) İnsan zihni deneyim alanını aşan bir şeyin bilgisine sahip olamaz.
- E) Bilgi edinme sürecinde insan zihni aktiftir.

9. “İnsan Anlığı Üzerine Bir Deneme” adlı kitabında aklın içini tamamen boşaltan ve onu sadece bir bilgi edinme yetisine indirgeyen Locke, aklın doğuştan getirdiği teorik ya da pratik hiçbir ilke bulunmadığını söyler. Zihin boş bir levhadır ve işleyeceği malzemenin temini bakımından deneyime bağlıdır.

Buna göre Locke aşağıdakilerden hangisini kabul etmemektedir?

- A) Kesin bilgiyi
- B) Algısal bilgiyi
- C) Apriori bilgiyi
- D) Tekillerin bilgisini
- E) Bilimsel bilgiyi

10. “Doğa, insanı iki egemen efendinin, haz ve acının hâkimiyeti altına yerleştirmiştir. Ne yapacağımızı gösterdikleri kadar ne yapmamız gerektiğini de yalnız onlar belirler. Bir yanda doğru ve yanlışın ölçütü, diğer yanda neden ve sonuçlar zinciri onların hükmüne bağlanmıştır. Her yaptığımızda, her söylediğimizde ve her düşündüğümüzde bizi yönetirler. Haz ve acıdan kaçmak için sarf ettiğimiz her çaba, sadece onları göstermeye ve onaylamaya hizmet edecektir.”

Bentham’a ait bu metinden hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) İnsanın etik varoluşu haz ve acıdan uzaklaşmasına bağlıdır.
- B) İnsan belirlenmiş bir doğaya sahip değildir.
- C) İnsan davranışlarının temelinde haz ve acı vardır.
- D) İnsan özgürlüğünü, doğasından kaçmak için sarf ettiği çabayla gerçekleştirecektir.
- E) İnsan eylemlerinde temel alınabilecek nesnel bir ilke yoktur.

11. Kant’a göre bilginin ham maddesi duylardan gelir. Duyular aklın doğuştan getirdiği kategorilerin içine girer. Bu kategorilerde şekil olarak akıl ilkeleri ile işlenir ve böylece bilgi meydana gelir.

Bu açıklamadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Bilginin oluşmasında, duylar tek başına yeterli değildir.
- B) Kesin ve doğru bilgilere ulaşmak mümkün değildir.
- C) Duyu verileri kategoriler sayesinde şekil alır.
- D) Duyularla gelen bilgiler, akıl ilkeleri ile işlenir.
- E) Tüm insanlarda aynı kategoriler mevcuttur.

12. Kant bilginin kaynağına ilişkin görüşünü; “Görüşüz kavramlar boş, kavramsız görüşler kördür.” sözüyle açıklar.

Buna göre bilgilerimizin kaynağı aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) Tecrübe
- B) Sezgi
- C) Duyu verileri
- D) Akıl ve deney
- E) Sezgi ve akıl

